Vertooch/

Gedaen aen mijne Hee-ren de ghedeputeerde vande Staten generael/ den ix. Januarij/ 1580.

By

Mijn Heere den Prince van Orangien.

Ghedruckt int Jaer ons Heeren/ Anno. M. D. lxxx.

34

MYne Heeren/ Ghemerckt wy menichmael so mondelinghe als andersins schriftelick verclaert ende vertoont hebben/ (soo uwe registeren daer van volcomen ghetuyghenisse moghen gheuen) in wat noodt ende benautheydt wy altesamen zijn gheschapen te valien / soo verre by vlieden daer op promtelick niet en worde versien/ wy ons souden moghen houden volcomelick ontlast/ende ghequeten in onsen laste/deuoir/ende officie/al waert dat wy v lieden daer van egheen voorder verhael en deden/ons versekert houdende dat ghylieden ende oock die ghene die kennisse hebben van tghene ghepasseert is/sullen ons voor volcomelick ende ghetrouwelick ontlast houden in deser saken/voor soo vele onsen eede is belanghende: Nochtans want wy bemerckẽ dat wy noch niet so seere en hebben geuoordert de saken ende versekertheyt vanden Lande/als wy wel begeert hadden/ende dat by faute so wy meynen/niet van v lieden mijne Heeren /. dis welcke volghende de limitacie van v lieden laste van uwer zijden/ (moghelick) soo vele hebt ghedaen/als in v is ghewerst/maer ouermidts de fauten wesende in het beleyt/ende ordre vande saken/ende dat ghylieden teghenwoordelick zijdt op v lieden vertreck naer uwe Prouincien/om te nemen cẽ heymelicke cñ wterlicke resolucie/om niet achterweghen te laten van tghene wy achten dat soude moghen dienen totter ghemeyne sake / soo en hebben wy niet willen nalaten alnoch voor dese reyse ons deuoir te doen/v lieden wederomme cortelick voor ooghen houdende/ende representerende / tghene wy soo dickmael int langhe hebben vertoocht/ende te verstaen ghegheuen/ten eynde dat ghylieden vertoonende aen uwe Meesters den noodt vanden Lants saken/ volghende dese onse onderrichtinge/ende tgene sy van v lieden breeder sullen mogen verstaen/sy ende ghylieden met hen moecht verordineren ende resolueren op een seker middel ende ordre / dienende tot versekeringhe vanden ghemeynen Lande / ende tot nietdoeninghe vanden aenslaghen vanden vyandt/wesende cloeck ende dapper inne het aenuanghen/ende den welcken egheenen quaden wille en ghebreeckt/om ons te hinderen.

Ende voorteerste mijne Heeren / ter wijlen wy alsoo onseker ende ongheresolueert blijuen in onsen saecken/is onmoghelick te connen ontgaen de bederffenisse ende ruyne/want alwaert so dat wy alreede hadden volcomelick gheresolueert tghene wy achten gheheelick te strecken ten dienste vanden Lande/ soo souden wy noch ghenoech te doen hebben teghen so vele stercke ende eruaren vyanden. Nu ist soo, dat van noot is voor alle dinghen te resolueren/ oft op pays oft op oorloghe/wel verstaende dat so wanneer wy spreken van payse / wy niet en meynen te spreken in generale termmen/want wie soude ter werelt connẽ oft moghen wesen so grooten vyandt van sich seluen/zijne huysvrouwe / zijne kinderen/oft ommers dwelck wel meer is van zijn eyghen Vaderlandt / die niet en haeckt met gantscher herten naer den pays : midts de welcke alleene hy soude in ruste zijn leuen moghen doorbrenghen/in zijn eygen huys rustelick ghenietende van tghene Godt hem verleent heeft/ende Gode dienen na zijne conscientie.

Maer

Maer wy verstaen te spreken vã sulcken vrede als ons ghepresenteert ende voorghedraghen wort/want wel te vergheefs disputeertmen vanden peyse int generael/somen niet aen en siet ende bemercke de particulierlicke circonstancien van tghene gedreuen is geweest/inde tractaten ende handelinghen ghedaen om totten seluen peys te comen.

Wy en willen alhier mijnen Heeren niet rueren ons eyghen particulier/ dwelck wy noyt ghesocht hebben in dese saken/maer alleenlick de voorderinghe vanden Lande/hoewel dat ons niet onbekent zijn die groote ende onwarachtighe lachteringhen / blamatien / ende scheldinghen op ons geworpen/ niet alleenlick by den vyanden / maer selue by den ghenen die hen houden ende segghen voor vrienden/waer op wy nochtans niet met allen en achten / daer teghen stellende alleenlick de warachtighe handelinghe van onsen leuen/ dwelck alsoo wy toegheeyghent hebben ten dienste vanden Lande / ende ghemeynte/ hopen wy dat van Godt ons sal die gracie gedaen worden tselue also te volbrẽghen totter doodt toe/midts de welcke wy den nacomelinghen sullen volcomen ghetuyghenisse doen vande gherechticheydt ende rechtueerdicheydt van allen onsen handel/ende voornemen: V lieden biddende mijne Heeren / wel te willen achten op tghene wy vlieden zijn voorhoudende / v versekerende tselue also gantsch nootelick te wesen / dat sonder dien/wy niet en sien/ oft en meynen te wesen eenich middel het Lant te salueren/ dwelck nochtans tot noch toe tegẽ so menichvuldighe teghenspoeden ende swaricheden/midts Godts hulpe/ heeft altijdt bewaert gheweest.

Ende en dunckt ons niet van noode mijnen Heerẽ alhier lang te discourerẽ op de Artijckelen vanden peyse aen vlieden ghesonden/want alsoo alle de Prouincien hebben tsamen eendrachtelick ende ghelijckerhandt sonder eenige swaricheydt gheoordeelt eñ gheseght / dat deselue niet en mochte gheaccepteert oft aenghenomẽ worden/ als geensins dienlick tot versekertheydt oft voorderinge vandẽ Lande/so willẽ wy tselue passerẽ/als houdende tselue (so wy ooc wel behooren te doẽ)/voor volcomelick beslotẽ by mijnẽ Heerẽ/v liedẽ meesters/ waer teghẽ wy niet en willẽ teghenwoordelick eenichsins strijdẽ/oft disputerẽ/maer moetẽ verclarẽ dat wy deselue heurlieder resolucie houdẽ ende beuindẽ loffelick ende dienstelick totten Lande.

Ende want nu so is/dat na rijpen Rade ende deliberatie niet en is goet beuonden gheweest v lieden te conformeren metten seluen Artijculen/ende tẽ anderen/dat de Artijculen by v lieden gesonden / zijn by den vyant verworpẽ gheweest/so en hebt ghy liedẽ eenichsins te twijffelẽ (soo ooc tselue alreede effectuelick blijckt) oft sy en begheeren wterlick v lieden te bespringhen eñ te veruolgẽ met aller macht ende ghewelt. Waeromme mijne Heeren/alsoomen mettẽ peyse niet en can wtgherichten / sal van noode wesen den anderen wech te verkiesen / om metten wapenen hem te beschermen : Waerop oock niet vele en staet te segghen/als wesende een punct ons bedunckens/ende soo wy selue van v lieden allen verstaen hebbẽ/daerop by v lieden teghenwoordelick egheene swaricheyt ghemaeckt wort.

Maer

Maer nochtans ist wonder hoe dattet ghemeynlick gebeurt / dat naedemael wy alleghelijck geraden vinden den wech van wapenen te verkiesen / om met de selue ons te verseker en den vrijdom vanden Lande / onse goeden / eere / huysvrouwen ende kinderen / ende dat van noode wesende int besondere ende particulier te resolueren / wy ons seluen verachteren / ende bederuen / met de quade raedtslaghen / ende artijculen belanghende de particuliere poincten / van tgene wy nochtans int generael / allegader beuonden hebben hoochnoodich te zijn / waer door allen den arbeyt ende moeyte tot daertoe gedaen / ende genomē / comt te niete ende te vergeefs / met verder ſenisse ende ruyne vanden Lande ende van ons seluen.

De principale ende eerste faute / is / dat noch ghyliedē noch uwe meesters niet en hebt al noch gestelt oft gemaeckt eenige vergaderinge eñ collegie. Emmers niet van Staten / d'welcke soude macht hebbē te resolueren op tgene is streckende ten dienste vande generaliteyt / maer dat een yeghelick in zijne Prouincie oft Stede particulier doet tgene hem goet dunckt eñ believt / eñ hem particulierlick is rakende / sonder considereren dat latende / dickwils inden noot voor sekerē tijt eenige Stadt ofte particuliere Prouincie ten lesten deselue ia oock de generaliteyt daer door is behouden.

Dwelck is de oorsake datmen genootsaeckt is oorloge te voeren / niet daermen soude willen oft begeeren / oft den dienste vanden Lande soude mogen vereyſschen / maer daer het den vyant goet dunckt ende believt / comende deen reyse bespringende dit quartier / ende dander reyse dander / also datmen hen van deser zijden ghehouden is te volghen / al ofte hy ons moeste voorschrijuen ende lijmiteren den tijdt ende plaetse vander Oorloghe / soo dat wy alsoo ondertusschen altijt zijn bedwonghen ons te defenderen / sonder emmermeer hem te deruē selfs aen te vanghen / midts dien datmen telcker reyse qualick can becommen / ende by den anderen crijghen yedt meer dan de macht van eender Prouincie / de welcke egheensins en can wederstaen die cracht vanden vyandt / die hy can lichtelick versamelen ter wijlen onse macht ende sterckte is verscheyden in diuersche plaetsen.

Welck inconuenient is toecommende / wt sake ende redenen hier bouen verhaelt / als te weten / dat by v lieden niet en is gestelt geweest een lichaem ofte Ouerste versamelinghe / den welcken de particuliere souden subiect ende onderdanich zijn / dwelck soude moghen remedieren op alle voorvallende perijculen / die welcke somwijlen in sommige plaetsen groot ende veel zijn / ter wijlen in andere plaetsen egeen en zijn: tselue toecommende door de voorseyde particulariteyten / in sulcker manieren dat in plaetse daer eenige vande Prouincien ouervallē zijnde / van ons begeerē (hoewel dickwils te vergeefs) ontset ende bystant / dandere van het perijckel verlost wesende / begheeren vanden crijchsvolc ontlast te wesen / ofte tselue geheelick gecasseert te wesen / ofte ten laste vanden anderen Prouincien andersins genoech beswaert wesende / gelegt te worden / ende so geringhe sy dan wederomme vernemen eenige apparentie vanden vyandt / begheeren terstont ghesecourreert ende byghestaen te worden / al oft ons moghelick ware sonder de Soldaten te onderhouden de selue des noodich wesende / ende tonser be-

 lief-

liefte met eenen voetstoot wt der aerden te doen springhen.

Uwe E. mach ghenoech bekent zijn/hoe dickwils wy v lieden hebben voorgehouden/so wel int generael als elcker Prouincie int particulier/datmen gheree eñ in dienste behoorde te houden seker compagnien te peerde eñ te voete/het sy tot defensie oft om den vyant ter geleghender tijt op te loopen/ de welcke men lichtelick binnen corten tijde soude hebben connen versamelen/ eñ in ordre brengen/eñ so verre wy hadden so vele connen gedoen/dat wy eenige Prouincie hadden connen geraden taenueerden seker vijf oft ses compaignien duytsche peerdē/ sonder twijfel men soude al nu niet wesen inden tegenwoordigen noodt vanden quartiere vanden Tourneesis ende Westvlaenderen.

So wy van ghelijcken oock het voorleden iaer wel sekerlick onderricht wesende/dat de vyant veel crijchsvolcx lichte/eñ gereetschap maeckte om ons te bespringen/wy tot diueersche reysen versocht hebben/dat ordre mochte gestelt wesen om het crijchsvolck in dienste te mogen houden/oft anderssins voor sekerē tijde ophouden/besiende op wat plaetse de vyant wilde aenuangen/ om alsdan zijnen leger te hebben mogen lichten/oft zijne macht te doen scheydē. Maer en heeft in onser macht niet geweest v lieden het selue te persuaderen / dwelck heeft veroorsaeckt het verlies der stede van Maestricht/diemen hadde mogen ontsetten/ soomen noch volck ende eenige middelen ghehadt hadde.

Maer is wel onmogelick eenige versamelinge van crijchsvolcke ofte Leger te maken/eñ op te richten/so by faute van Ouericheyt die by uwe E. gheordonneert soude zijn/om den seluen Leger verscheyden wesende/te doen versamelen/ als oock door gebreck van middele/so een yegelick so geringhe de vyant wt hare Prouincien is vertrocken/terstont vande onderhoudinghe vanden crijchsvolcke wil ontlast zijn/ende des niettemin wordē de Steden/de welcke met luttel garnisoens consten bewaert worden/so verre de Leger die den vyant soude moghen ophouden conste gemaeckt worden/geheelick wtgeteert ende bedoruen door het groot ende excessijf Garnisoen/dwelck men van daer niet en can ghetrecken dan met groot perijckel vande plaetsen te verliesen / diewelcke egheenen anderen Legher meer tot heure bescherminghe oft verseckertheydt hebben / dwelck is een seer groote faute / ghemerckt den voorseyden Legher ende Armee / dienende om te wederstaen den vyandt / soude met eenen oock wesen tot bewaeringhe vanden Steden/ende souden meestendeel connen onthouden worden op vyandts Landt / in plaetse daer ons eyghen Landt wordt gantsch op ghegheten/gheplondert ende bedoruen/op alle het welck soude connen versien ende geremedieert worden/in dien by v lieden verkosen ende gheordineert werde eenen opperraet/die welcke met authoriteyt ouer het crijchsvolck mochte beuelen ende disponeren.

Vele ende diueersche wesende wel goede lieden met eerē/maer hun weynich verstaende op den gront ende fondement vanden saken ende affayren / beuinden wel vreemt so vele ongeuallen die dagelicx toecommen/als dat Steden oft gheheele Prouincien worden verloren oft reuolteren/die brantschattingen ende afloopinghen vanden vyant ten platten Lande / dat vele particuliere onder ons/

ons

ons verlatende / ander partye zijn ſoeckende / dat andere hen daghelicx ver-couwende ende vertraghende / de ſaken niet meer met ſulcke vierricheydt ende affectie beherticht en worden / als zy in het beghinſel beneerſticht werden/ maer dat deſelue meer ende meer zijn verſlapende / ghelijck een crancklichaem dwelck is wtdrooghende : Ende alle deſe inconuenienten mijne Heeren pro-cederen wt het binnenſte van onſen lichaem / maer als wy conſidereren tghe-ne ons van buyten is toecommende/ſoo beuinden wy dat niet een Monarcque/ Coninck oft Prince/ oft eenige vremde natie ons is toegedaen/oft onſe vrient-ſchap oft verbont is ſoeckende/oft oock dat yemant vande ſijde vanden vyandt hem conne begheuen aen onſe zijde / alle twelck men daghelicx is ſiende / ende dat ſoo bouen gheſegt is/ niet groote verwonderinghe ſonder te weten wien te wyten / maer tzelue dickwils ten laſte legghende vanden ghenen die daerin-ne minſt connen beſchuldicht worden.

Maer de warachtige oorſake van al dit achterdeel ende quaet /is onſe quade reſolutie/wel is waer/datmen dickmael genoech vergadert ende langh ghenoech raedtſlaet/maer ter contrarien ſietmen/ datmen ſoo negligent is int volbrengen ende wtrichten van tgene gereſolueert is / alſmen diligent is int lange delibere-ren: En is daerom nochtans niet te twijffelen myne Heeren / oft daer en zijn noch wel veel vrome ende goede lieden ende inwooners van deſen lande / dan tis metten ſeluen gelijck met het vier dat voor een wijle gheſtopt is /dwelck on-deckt weſende/hem lichtelick verheft in een vlamme/ ſo oock ter contrarien/ſo-men tſelue van ſich ſelfs laet conſummeren/wel geringe verdwijnt is.

Ten anderen is uwe E. onbekent dat de vyant oock wel heeft grooter in-commoditeyten dan de onſe en zijn: als te weten/ gebreck van ghelde/van pou-der/ ende alderhande munitie/tweedrachten/opruerricheydt/ende factien/me-nige Steden ende Prouincien die walgen ende niet langer en connen verdra-gen de inſolentie ende ongeſchicktheyt vanden crijchſvolcke/ niet anders ſoec-kende dan tegen hem op te ſtaen : met alle twelcke men ſoude moghen groote-lijck zijn profijt doen/ende de onſer allen eyghen ſchuldt ende faute/waer mede wy ons allen ende oock den onſen brengen in ſo groot quaet ende ongeval/ende dat deur traecheyt ende quade reſolutie/want alſoot natuerlick is dat een yege-lijck is ſoeckende ſyne meeſte verſekertheyt/de welcke men beuint meer geſon-deert te zijn op den raedt van volck van cleynen getale/weſende van goede reſo-lucie/dan op groot getal ende macht/ weſende qualick gereſolueert: ſo men oock beſonderlick ſiet dat geheele ſteden ende Prouincien by hare bontgenooten die-wils/ia namentlick nae date vande leſte vnie/om een cleyne ſake worden verla-ten. So hebben ſy oock redene hen te beduchten/dat in meerderen noodt ſy e-geen groot onderſtant en ſouden hebben / ſo dat ſy lieuer hebben te verkieſen de beſte ende meeſt gereſolueerde partye.

Tghene ons meeſt wee doet ende miſhaecht/is / dat myne Heeren v lieden Meeſters hebben middele ende macht op allen deſen te remedieren / ende noch-tans tſelue laten te doen. Ende ſeker ſo verre ſy hen eens een reyſe reſolueer-den/ende te velde leuerden eenighe treffelicke macht/ men ſoude wel te gherin-ghe vernemen het ghemoedt van vele verandert te zijn/ende ſien die van on-

 ſer.

ser zijden verblijdt ende verquickt/al oft sy van der gevanckenisse verlost waré/ ende ter contrariē den vyant verbaest ende verslagen/ vele oproerten ende tweedracht onder hen/ia vele die hen nu niet en verweerdigen van ons te hoorē spreken/souden met alier goetwillicheyt tot onswaerts onse vrientschap soecken ende begheeren.

Sonder datmen om tghene gheleden ende gepasscert is/ behoort verslaghen te wesen/maer behoort tselue ons meer te dienen/tot versekerthept: want indiē wy meer door ghebreck/van op onse affairen ordre gestelt te hebben / dan door de cloeckheydt oft macht vanden vyandt/hebben ghecrenckt ende beschadicht gheweest/so sullen wy oock ter contrariē doende ons goede ende behoorlicke neerstichept/ wel cortelinck ende teender reyse vernemen een groote veranderinghe tot achterdeel vanden vyandt/ende tonsen grooten voordeele. Doc en staet ons niet so seer te verwonderen van ons verlies/als wel dat tselue noch niet en heeft meerder geweest. Ende is voorwaer wel groot wonder mijnen Heeren/dat na so grooten desordre (duerende het welcke wy nochtans niet en hebben nagelatē u lieden ernstlick te vermanen) die vyant met zijne soo groote Heyrcrachte ons noch egheen meerder verlies en heeft aenghedaen/dan van eender Stadt/ dwelc oock noch sonder de quade resolucie niet en soude ghebeurt oft toegecomen zijn/ maer hoewel wy tot noch toe te coste ghelegnt ende gheimployeert hebben tot versekertheydt vanden Lande alle ons Credit / verstandt ende middelen/sonder daerinne ghesecondeert oft bygheſtaen te hebben gheweest/soot wel behoort / ende van noode hadde gheweest / Soo en connen wy nochtans niet naelaten u lieden opentlick / ende inder waerheydt te verclaeren / ende voor te houden / dat so verre by u lieden niet en worde in alle diligentie ende promptelick ordre ghestelt / desen toecomenden Somer/anders niet en staet te verwachten dan het verlies van vele plaetsen. Sullen uwe E. daeromme wel ernstlick vermaendt zijn/dat sy egheenen tijdt en willen verliesen int delibereren / maer u lieden spoedich in aller deligentie te resolueren ende te wercke te legghen / tghene soo langhe is ghedisputeert ghewordden / belanghende/ de contributie vande penninghen ende lichtinghen vanden crijchsvolcke totten Legher.

De faute en is oock niet minder mijnen Heeren/belanghende het stuck vanden Financien / midts dat een yeghelicke Provincie heure penninghen handelt ende administreert op zijn schoonste / ende na zijn eyghen believe en goetdancken/also gemeynlick gebeurt/dat meest behertight wordt tghene yemanden int particulier / ende opt naeste is nakende / sonder aenschouw te nemen op het publicque. Oock dat dickwils noodiger ware de penningen elders te employeren/dan daer dickmael die verstreckt worden. Daerenbouen (soo eenen yegelicken kennelick is) ghebeurt oock midts de voorseyde particulariteyt/ dat de sommige te seer ongelijckelic in haren Provinciē lichten de generale middelen: Tsy om by dien middele alle de neeringhe aen hen te trecken/tot preiudicie van hare bondtghenooten/dwelck niet en can veroorsaken dan alle tweedracht/ oft oock door negligentie oft quade affectie die sy de voorderinghe vanden Landen zijn toedraghenden.

Op al het welck ons bedunckens /uwe E. souden lichtelick connen ordre stellen ende remedieren/midts volherdende inden goeden wille ende gunste die ghylieden den ghemeynen saken altijd t hebt bewesen/naecommende tghene wy midts desen sijn radende/namentlijck/dat ghylieden verkiest ende stelt sekere persoonen by vlieden te noemen/om te disponeren ende handelen op alle voorvallende nootsaken/ met versekertheyt ende belofte effectuele vanden ghenen die alsoo daertoe ghecomiteert ende vercosen sullen wesen/in alles te obedieren/ende onderdanich te wesen. Op dat niet van noode en zy so dickmael te hooren/ het ordinaris antwoort ende excusatie/ die gheheelijck verachtert ende breeckt alle goede raetslaghen ende deliberatie: wy en hebbens gheenen last van onse Meesters, Niet dat wy souden raetsaem beuinden dat/den voorseyden ghedeputeerden sulcken macht soude ghegeuen worden/ dat sy thaeren behaghen eñ wille souden nieuwe colectatien ende imposten moghen op stellen/oft dat sy souden macht hebben van alle saken nae haeren eyghen goetduncken ende gheliefte te dispenneeren/maer om te stellen behoorlijcke ordre op het innen ende oplichtinghe vande generale middelen die gheaccordeert souden zijn/oft sulcke als ghylieden selue soudt beuinden nootelick om gheaccordeert te worden/ende de selue te proffytelijcxte ende behoorlicxstē te doē verstreckē/het crijchsuolck by den anderen te doen brengen/ende de selue wederomme des noot wesende / in garnisoē te verdeylen ende ordineeren/ ende andersins voorts te verstaen op alle politicque saken/ten dienste ende voorderinghe vandē lande.

Noch isser een andere punct/wesende van niet minder gewichte / op dwelck oock onder tgoetdunckē van uwe E. ons wel nootlijck dunckt dat behoort versien te wordene. Als te weten /dat teghenwoordelijck vele Capiteynen/ Officieren ende andere Soldaten in dienste wesende/nemen oorsake onder tdecsel vanden eedt by huerlieden den Coninck ghedaen/ te comen ende yet wt te richtē teghen eñ ten achterdeele van dē Lande/daer duerre ander slechte verblindende/ die meynen sulcx also te behooren/ende daeromme zijn in vreese eñ sorghe / sonder hen eenichsins te connen resolueren / sorgende t'eenigher tijdt wederomme te vallen in handen vanden ghenen /die eertijdts onder de autoriteyt vandē Coninck tyrannichlick ghedomineert hebben.

Waeromme soude wel grootelijck van noode wesen/om een yeder behoorlick te doen resolueren/ende te benemē alle occasien van onnootlijck achterdencken/te achten op de forme van den eedt diemen voortaen sal willen voorhoudē/ oft andersins gebruycken/ in alle mandamenten/ordonnantiē/placcaten/Commissien van Officieren ende andere acten der hoocheyt aengaende/so om den vyandē te laten blijckē/ datmē voortaē niet en verstaet meer getyeranniseert te worden/als den inwoonderen/datmen sich niet en wil wederomme onderwerpen alsulcke onredelijcke ende onrechtueerdighe Officiers/gheweest hebbende de vyanden vanden Lande.

Ten derden/also duer het vertreck van tmeestendeel vande Edelen ende Heeren vanden Lande na den vyandt/ tot onsen seer grooten leedtwesen/ men niet en is genoechsamelick versien van persoonen van qualiteydt/om te com=

43

manderen ende benelen inde generale laſten/ſo wel nootelicis. Ende ten ande-
ren/alſo midts de quade erkenteniſſe ghedaen den perſoonen van qualiteyt eer=
tijdts dienſte gedaen hebbende/de ſelue zijn vertrocken. Soude ons wel gants
nootlick bedencken te verſinnen en te peynſen wat ouerſte men ſoude willen ſtel
len. Eenſamelick te beſorgen dat den ſeluen goede verſekerheyt van hun traicte
ment gedaen worde/om de ſelue te meer te verwecken ten dienſte vanden Lande.

Ende ten leſten/ſo wy noch vlieden dickwils gheſeght ende voorghehouden
hebben/en ſien wy niet hoe dat eenichſins moghelick ſal zijn den vyandt te we=
derſtaen/het lant ende ſteden te beſchermen/ende den ghenen die ons onſe lyber-
teyt ſoecken te benemen/te doen commen ende verſtaen tot redelickheyt/het en ſy
datmen hebbe eenen Leger ende heyrcracht/ten minſten van vyer duyſent peer=
den/ ende twaelf duyſent voetvolcx/ende noch twaelf hondert pyoniers/eenſa-
mentlick de artillerien ende opruſtinge daer toe nootlick/bouen noch het crijchſ=
volck dat in garniſoen ſal weſen.

Daerenbouen ſal oock van noode weſen te verclaren aende ouerſten hooſ=
den ende Capyteynen/wat middel men heeft om henluyden te betalen/want al=
ſo hier voormaels duer ghebreck van ordre men niet en heeft eenighe betalinghe
connen doen aen yemanden vanden crijchſvolcke/t ſy te voete ofte te peerde/is te
beduchten dat goede ende eerbare ſoldaten hen niet en ſullen willen gheuen in
dienſte/aengheſien het magher tractement ende vernuegingh̃e diemen hun ghe=
daen heeft/het en ſy/zy goede verſekeringhe hebben van hunne betalinghe / alſo
datmen qualick ſal connen gehebben/ dan ſommighe niewe ende qualick verua-
ren Soldaten / meer commende om den coſt te vinden met bederf vande Lan=
de/dan duer goede ghenegentheyt/oft om dienſt te doen ende eere oft prijs te be=
halen.

Ende alſoomen apparentelick oft gheboeghelick niet en ſal connen andere
peerden becommen/dan van der duytſcher natien/ſoude wel van noode weſen in
tijtds te handelen metten Ouerſten diemen in dienſte ſoude moghen hebben/en=
de daerenbouen oock aengaende de vernueghinghe van hunne voorgaende dien=
ſten/ende eenſamentlick met eenighe van andere natien/vanden welcken wy ee=
nighe dienſten ſouden moghen verwachten.

Mijn Heeren wy willen uwe E. wel ernſtelick ghebeden hebben/dat v ghe=
lieue deſe voorgaende poincten wel ende rijpelick te aenmercken/ende conſidere=
ren/ende de ſelue als gheelick ende gants nootlick ernſtelijck te vertoonen aen
uwe Prouintien ende Steden/voor ooghen ende in gedachteniſſe houdende/het
ghene wy tot meer reyſen v hebben ghenoech vertoont/ ende ghylieden ſelue in
noot weſende/hebt beuonden/als namentlijck dat een yegelijck hem ouervallen
ende inden noot vindende/tot ons hun toevlucht hebben/al oft wy alle ſaken in
onſe macht hadden/hoe wel wy door oorſake van tgene voorſeyt is/tot onſe ſeer
groot leet weſen/vele ſien in noot ende ellende/ d'welck ſoude connen gheremi=
dieert worden/ſo verre by v lieden ware geordineert ende geſtelt eenen raet van
luyden met eeren ende verſtande/ende ghemaeckt eenen Leger/niet ſulcken / die
metter haeſte ſoude opgherjcht worden/ maer van goede Soldaten ende eruarẽ
crijchſ=

crijchſlieden/die welcke hen tſamen houdende/ſouden den vyant moghen doen vreeſen/het lant beſchermen ende verſekerē/ ende de Steden ontlaſten ende bevrijen van alle ouerlaſten ende beſwaerniſſen.

Ulieden wel ſeer biddende myne Heeren/te willen gelooven eñ peynſen dat tghene wy v tegenwoordelick zijn voorhoudende/gheen ſimpel diſcours en is/ maer een ernſtelicke ende wterlicke waerſchouwinge/van ſaken / op de welcke ſo by uliedē niet terſtōt eñ met aller vlyt en worde geremidieert/ſullē mogē verſekert weſen(ſo ghylieden oock tſelue tegenwoordelic moget mercken/dat ſeer cortelijck ende ſonder langh ſal volghen een geheele bederf ende ruyne vanden Lande) ſonder dat yemant ſoude mogē peynſen dat dē eenē het quaet oft miſual niet ſoo nae en raeckt als den anderen/want ſo verre niet tydelijck ordre geſtelt ende verſien worde/ſal hem tſelue als een vyer ouer al verbreyden. Ende al en waer het al ſchoon des niet / ſo ſyn wy nochtans alleghelijck van officie / van eedts/verbondts ende vereenicheydts wegen/verbonden ende bedwonghen dat achterſtellende alle particuliere ende affairen / wy verſtaen ende ons beghevē tot het gene generalijc den lande is aengaende/al dwelck wy vlieden in deſe ſolemnele vergaderinge wel hebben willen verthoonen/ op dat ſoo verre eenigh quaet/achterdeel oft ongeual daer van coemt/ons tſelue niet en worde opghelegt oft geweten: Maer in dien mijne Heeren vlieden meeſters hen willen ſekerlijck ende ten beſten reſolueren/verhopen wy vaſtelijck dat de vyant egeene occaſie hebben ſal/ſich te beroemen ons te hebben willen benemen / ende onder de voeten treden onſe privilegien / ende ouer ons te tyranniſeren / des niet temin/bidden wy v lieden te willen v verſekert houden dat met Gods hulpe wy hebben voor ons genomen met vlieden te leuen eñ te ſteruen/ ſo wy oock tſelue beuinden te behoorē/ ſo wel tot beſchermeniſſe ende verſekerthe yt vanden lande/ van onſe huyſvrouwē/ kinderen ende goeden/ als principaelijck ende in ſonderheyt dat Gods eere ſulcx ons is gebiedende ende verheyſſchende.

(***) (***) (***)

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

